

“1. DAVAYA BAKMAKTA OLAN MAHKEME VE BU DAVADA UYGULANACAK KURAL

1.1. Davaya Bakmakta Olan Mahkeme

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Anayasaya Aykırılığın Diğer Mahkemelerde İleri Sürülmesi" başlıklı 152. maddesinin birinci fıkrasında: "Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır." hükmü yer almaktadır.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi" başlıklı 40. maddesinde, "Bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu davada uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa;

a) İptali istenen kuralların Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslını,

b) Başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneğini,

c) Dava dilekçesi, iddianame veya davayı açan belgeler ile dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örneklerini, dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine gönderir.

Taraflarca ileri sürülen Anayasaya aykırılık iddiası davaya bakan mahkemece ciddi görülmezse bu konudaki talep, gerekçeleri de gösterilmek suretiyle reddedilir. Bu husus esas hükümle birlikte temyiz konusu yapılabilir.

Genel Sekreterlik gelen evrakı kaleme havale eder ve keyfiyeti başvuran mahkemeye bir yazı ile bildirir.

Evrakın kayda girişinden itibaren on gün içinde başvurunun yöntemine uygun olup olmadığı incelenir. Açık bir şekilde dayanaktan yoksun veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvuruları, Mahkeme tarafından esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedilir.

Anayasa Mahkemesi, işin kendisine noksansız olarak gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse ilgili mahkeme davayı yürürlükteki hükümlere göre sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse mahkeme buna uymak zorundadır." hükmü yer almaktadır.

2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun "İlk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görülecek davalar" başlıklı 24. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, "Bakanlıklar ile kamu kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca çıkarılan ve ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlere" karşı açılacak iptal ve tam yargı davalarının ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştay tarafından karara bağlanacağı hüküm altına alınmıştır.

2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 27. maddesi gereğince hazırlanan ve 20/07/2023 tarih ve 32254 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, "18/12/2020 tarih ve 2020/62 sayılı Danıştay Dava Daireleri Arasındaki İşbölümü Kararında Değişiklik Yapılmasına Dair" Danıştay Başkanlık Kurulunun 19/07/2023 tarih ve 2023/33 sayılı kararı ile, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları mevzuatından kaynaklanan davaları ve temyiz başvurularını çözümleme görevi Danıştay Sekizinci Dairesine verilmiştir.

Buna göre, 6643 sayılı Türk Eczacılar Birliği Kanunu'nun 1. maddesi uyarınca kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olarak tanımlanan Türk Eczacıları Birliği tarafından çıkarılan dava konusu Yönetmeliğe karşı açılan davada, Danıştay Sekizinci Dairesinin, 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 24. maddesi gereğince davaya bakmakla görevli olan mahkeme olduğu açıktır.

1.2. Davaya Uygulanacak Kural Yönünden

Uygulanacak kanun kuralı, bakılmakta olan davayı (görmeye) yürütmeye, uyuşmazlığı çözmeye, davayı sona erdirmeye veya kararın dayanağını oluşturmaya yarayacak kuraldır.

Bakılmakta olan davanın konusu, Türk Eczacıları Birliği Disiplin Yönetmeliği'nin; üç günden yüksen güne kadar sanat icrasından men cezasını gerektiren fiil ve halleri düzenleyen 15. maddesi (a/1) bendi ile (c) bendinin belirtilen hükümleri ile Yüksek Haysiyet Divanının tadilen onama yetkisine ilişkin 18. maddesinin üçüncü fıkrasının iptali istemidir.

Dava konusu Yönetmeliğin "Amaç" başlıklı 1. maddesinde; "Bu Yönetmelik, Eczacı Odalarına kayıtlı olan üyeler ile kayıt zorunluluğu bulunmasına rağmen Odaya kayıt yaptırmayan eczacıların disiplin cezalarını gerektiren fiil ve haller, disiplin soruşturması ile Oda Haysiyet Divanları ve TEB Yüksek Haysiyet Divanının çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.", "Dayanak" başlıklı 3. maddesinde ise, " Bu Yönetmelik, 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanununun 30. maddesinin altıncı fıkrası ile 39. maddesinin birinci fıkrasının (h) bendine dayanılarak hazırlanmıştır." düzenlemesi yer almaktadır.

Bilindiği üzere; Anayasa Mahkemesi 22/09/2021 tarih ve E:2021/16, K:2021/62 sayılı kararı ile 6643 sayılı Kanun'un 30. maddesi, haysiyet divanına tanınan yetkinin somut olayın özelliklerine, eylemin ağırlığına, oluşan zararın büyüklüğüne göre kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olarak kullanılmasını sağlamanın yanında işlenen disiplinsizlik eylemi ile tayin edilen disiplin cezası arasında adil bir dengenin gözetilmesini sağlayacak gerekli ve yeterli mekanizmaların kurulmadığı, bu nedenle kurallar kapsamında verilecek disiplin cezaları bakımından keyfî yorum ve uygulamalara karşı hukuki güvencenin sağlanmadığı, bireylerin hangi somut fiil ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını belirli bir açıklık ve kesinlikte öngörebilmelerine yasal çerçevede imkân tanımadığından Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuki belirlilik ilkesine aykırılık oluşturduğu gerekçesi ile iptal etmiştir.

Dava konusu Yönetmeliğin, 6643 sayılı Kanun'un "Haysiyet Divanının görev ve yetkileri" başlıklı 30. maddesine dayanılarak hazırlandığı, bu nedenle görülmekte olan davada uygulanacak kural olduğu hususunda duraksama bulunmamaktadır.

Bu itibarla, 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanununun 30. maddesinin 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2., 7., 38. ve 49. maddelerine aykırılığı iddiasıyla başvurulmaktadır.

2. ANAYASAL DÜZENLEMELER VE İLGİLİ MEVZUAT

2.1. Anayasal Düzenlemeler

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın;

"Cumhuriyetin nitelikleri" başlıklı 2. maddesinde; "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir." hükmüne;

"Yasama yetkisi" başlıklı 7. maddesinde, "Yasama yetkisi, Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez." hükmüne,

"Suç ve cezalara ilişkin esaslar" başlıklı 38. maddesinin 1. fıkrasında, "Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez."; 3. fıkrasında, "Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur." hükmüne,

"Çalışma hakkı ve ödevi" başlıklı 49. maddesinde; "Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir.

Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır." hükmüne,

"Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi" başlıklı 152. maddesinde; "Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır. " hükmüne yer verilmiştir.

2.2. İlgili Mevzuat

6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanununun "Birliğin kuruluşu ve vazifeleri" başlıklı 1. maddesinde; "Türkiye sınırları içinde meslek ve sanatlarını yürütmeye yetkili olup da, özel kanunlarında üye olamayacakları belirtilenler hariç, sanatlarıyla uğraşan ve meslekleriyle ilgili hizmetlerde çalışan eczacıların katılmasıyla; eczacıların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, eczacılığın genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak; eczacıların birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere, meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadıyla tüzelkişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde Türk Eczacıları Birliği kurulmuştur." hükmü yer almaktadır.

6643 sayılı Kanun'un "Haysiyet Divanının görev ve yetkileri" başlıklı 30. maddesinde ise, "Haysiyet Divanı kayıt zorunluluğu bulunmasına rağmen odaya kayıt yaptırmayan veya bu Kanunun öngördüğü diğer yükümlülükleri yerine getirmeyenler ile evrakı kendisine tevdi edilen üyelerin meslek adap ve haysiyetine aykırı olan fiil ve hallerinin niteliğine ve ağırlık derecesine göre, fiil ile ceza arasında adil bir denge gözeterek aşağıdaki disiplin cezalarını verir:

a) Yazılı ihtar: Eczacılık sanatının icrası sırasında veya kişilerle ilişkilerde daha özenli davranılması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

b) Para cezası: Fiilin işlendiği tarihteki oda yıllık aidatının dört katından onbeş katına kadar verilecek para cezalarıdır.

c) Geçici olarak sanat icrasından men cezası: Eczacılık sanatının icra edilmesinin üç günden yüz seksen güne kadar yasaklanmasıdır.

ç) Oda bölgesinde sanat icrasından men cezası: Bir oda bölgesinde en az beş defa geçici olarak sanat icrasından men cezası alan veya birden fazla geçici olarak sanat icrasından men cezalarının toplamı yüz seksen gün olan eczacıların, o oda bölgesinde sürekli olarak sanat icrasından men edilmesidir.

Oda haysiyet divanları, kendilerine intikal eden dosyaları en geç üç ay içerisinde karara bağlamak zorundadırlar.

Disiplin cezası gerektiren fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren altı ay içinde soruşturmaya başlanılmamış ise bu suçlarla ilgili disiplin soruşturması yapılamaz ve ceza verilemez.

Disiplin cezası gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren en geç sekiz yıl içinde disiplin cezası verilmemesi hallerinde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

Savunma alınmadan ceza verilemez. Savunma yazılı veya sözlü olarak da verilebilir. Hakkındaki iddia ve tespitleri içeren savunma isteme yazısının kendisine tebliğinden itibaren onbeş gün içinde geçerli mazereti olmaksızın yazılı veya kendisine bildirilen günde sözlü savunma vermeyen üye, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

Birinci fıkrada belirtilen disiplin cezalarını gerektiren fiil ve haller, disiplin soruşturmasına ilişkin usul ve esaslar ile disiplinle ilgili diğer hususlar Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınarak Birlikçe hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir." hükmü bulunmakta olup; 39. maddesinin 1. fıkrasının (h) bendinde ise; Merkez Heyetinin görevleri arasında kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların uygulanmasına yönelik yönetmelik taslaklarını hazırlayarak Büyük Kongrenin onayına sunmak, kabul edilenleri Resmi Gazete'de yayımlamak görevi bulunduğu, hükümleri bulunmaktadır.

3. ANAYASA'YA AYKIRILIĞIN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. 6643 sayılı "Haysiyet Divanının görev ve yetkileri" başlıklı 30. maddesinin, Anayasa'nın 2., 7., 38. ve 49. maddelerine uygunluğu yönünden değerlendirilmesi:

Anayasa Mahkemesi'nin birçok kararında belirtildiği üzere Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

Hukuk devletinin temel unsurlarından biri de belirlilik ilkesidir. Bu ilkeye göre yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer

vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olmasının yanında, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir.

Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup, bu ilke gereği birey hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Bir başka ifade ile hukuki belirlilik ilkesinde asıl olan, bir hukuk normunun uygulanması ile ortaya çıkacak sonuçların o hukuk düzeninde öngörülebilir olmasıdır.

Zira, birey ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını belirler. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Anayasanın 38. maddesinde belirtilen Kanunilik ilkesi, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 2. maddesinde "suç ve cezada kanunilik ilkesi" başlığı altında düzenlenmiş, bu ilkeyle temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması amaçlanmıştır. Anayasa'nın 38. maddesinin birinci fıkrasında "Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz" denilerek suçun kanuniliği; üçüncü fıkrasında da "Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur" ifadesine yer verilerek cezanın kanuniliği ilkesi güvence altına alınmıştır. Anayasa'nın 38. maddesinde yer alan suçta ve cezada kanunilik ilkesi uyarınca hangi eylemlerin yasaklandığının ve bu yasak eylemlere verilecek cezaların hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde kanunda gösterilmesi, kuralın açık, anlaşılır ve sınırlarının belli olması gerekmektedir. Bu konu, Anayasa Mahkemesi'nin 03.10.2013 tarih ve E:2013/28 K:2013/106 sayılı kararında, "Ceza yaptırımına bağlanan fiilin kanunun "açıkça" suç sayması şartına bağlanmış olmasıyla, suç ve cezalara ilişkin düzenlemelerin şekli bakımından kanun biçiminde çıkarılması yeterli olmayıp, bunların içerik bakımından da belirli amacı gerçekleştirmeye elverişli olmaları gerekir. Bu açıdan kanunun metni, bireylerin hangi somut fiil ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını belirli bir açıklık ve kesinlikte öngörebilmelerine imkân verecek düzeyde kaleme alınmış olmalıdır. Bu nedenle, belirli bir kesinlik içinde kanunda hangi fiile hangi hukuksal yaptırımın bağlandığının bireyler tarafından bilinmesi ve eylemlerin sonuçlarının öngörülebilmesi gerekir." şeklinde ifade edilmiştir. Kişilerin yasak eylemleri önceden bilmeleri düşüncesine dayanan bu ilkeyle temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması amaçlanmaktadır. Yine Anayasa Mahkemesi'nin 01.04.2015 tarih ve E:2015/22 K:2015/37 sayılı kararıyla, Anayasa'nın 38. maddesinde idari ve adli cezalar arasında bir ayırım yapılmadığına işaret edilerek disiplin suç ve cezalarının da bu maddede öngörülen ilkelere tabi olduğu vurgulanmıştır.

Bu itibarla, idarî tedbirler ve klasik anlamda idarî işlemlerden farklı olarak idarî cezalar bakımından öngörülen düzenlemelerin kanunilik ilkesine aykırı olmaması, hukukî güvenlik ve belirlilik ilkesinin de gereği olarak hangi davranışlarında bulunulması ve fiillerin işlenmesi hâlinde hangi yaptırımlarla karşılaşabileceğinin muhatap tarafından bilinir olması, hangi eylemlerin yasaklandığının ve bu yasak eylemlere verilecek cezaların hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde yasada gösterilmesi, kuralın "açık", "anlaşılır" ve "sınırlarının belli olması" gerekmektedir.

Uyuşmazlığa uygulanacak 6643 sayılı Kanun'un 30. maddesi değerlendirildiğinde; anılan maddenin birinci fıkrasında, eczacılar hakkında disiplin cezası uygulamaya yetkili mercinin eczacı odaları haysiyet divanı olduğu, Birliğe kayıtlı eczacılar açısından disiplin

suçunu gerektiren hâllere ve eczacılar hakkında uygulanabilecek disiplin cezalarına yer verildiği, eczacının odaya kaydolmaması ve bu Kanun'un kendisine yüklediği diğer yükümlülükleri yerine getirmemesinin yanı sıra meslek adap ve haysiyetine aykırı olan fiil ve hareketlerde bulunması halinde yazılı ihtar, fiilin işlendiği tarihteki oda yıllık aidatının dört katından on beş katına kadar para cezası, üç günden yüz seksen güne kadar geçici olarak sanat icrasından men ve bir oda bölgesinde beş defa geçici olarak sanat icrasından men veya birden fazla geçici olarak sanat icrasından men cezalarının toplamı yüz seksen gün olanların o oda bölgesinde sürekli olarak sanat icrasından men cezası ile cezalandırılacakları kurala bağlanmıştır.

Sözkonusu maddede eczacılar hakkında uygulanabilecek disiplin cezaları sayılmış ve tanımlanmış olmasına karşın, odaya kayıt yaptırılmaması, Kanun'da öngörülen diğer yükümlülüklerin yerine getirilmemesi, meslek adap ve haysiyetine aykırı olan fiil ve hareketlerde bulunulması halinde hangi disiplin cezalarının uygulanacağına ilişkin bir düzenleme bulunmadığı, bireylerin hangi somut fiil ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını belirli bir açıklık ve kesinlikle öngörebilmelerine yasal çerçevede imkan tanınmadığı görülmektedir.

Öte yandan disiplin cezasının belirlenmesi konusunda haysiyet divanına tanınan yetkinin somut olayın özelliklerine, eylemin ağırlığına, oluşan zararın büyüklüğüne göre kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olarak kullanılmasını sağlamanın yanında işlenen disiplinsizlik eylemi ile tayin edilen disiplin cezası arasında adil bir dengenin gözetilmesini sağlayacak gerekli ve yeterli mekanizmaların kurulmadığı, bu nedenle kurallar kapsamında verilecek disiplin cezaları bakımından keyfî yorum ve uygulamalara karşı hukuki güvencenin sağlanmadığı anlaşılmaktadır.

Anılan madde hükmünün bütününe bakıldığında; disiplin cezalarının türleri, disiplin cezası vermeye yetkili kurullar, disiplin cezalarında zamanaşımı, karar verme süreleri, savunma hakkı gibi disiplin cezalarıyla ilgili genel çerçeveyi çizmekle birlikte, disiplin cezalarını gerektiren fiil ve hallerin düzenlenecek yönetmelikle belirlenmesini öngören üçüncü fıkra hükmü, yaptırım türlerini ve yaptırım konusu eylemleri yasal düzeyde belirlememekte ve bireylerin hangi somut fiil ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını belirli bir açıklık ve kesinlikte öngörebilmelerine yasal çerçevede imkân tanımamaktadır. Bu yönüyle kural, Anayasa'nın 38. maddesinde düzenlenen "suçta ve cezada kanunilik" ilkesine ve Anayasa'nın 7. maddesinde ifadesini bulan "Yasama yetkisinin devredilmezliği" ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Zira; yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir kanun hükmünün Anayasa'nın 7. maddesine uygun olabilmesi için temel ilkeleri koyması, çerçeveyi çizmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanı yürütmenin düzenlemesine bırakmaması gerekir.

Kanun koyucu, kamu düzeninin korunması amacıyla düzenleme yaparken, Anayasa'ya ve hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla toplumda hangi eylemlerin suç sayılacağı ve suç sayılan bu eylemlerin hangi tür ve ölçüde cezai yaptırıma bağlanacağı konusunda anayasal sınırlar içinde takdir yetkisine sahiptir.

Bu yetki, idari yaptırımlar bakımından da geçerlidir. Bu bağlamda; hukuka aykırı bir eylemin tekrarlanması halinde, faile verilecek cezada artırımı gidilmesi, yasa koyucunun sahip olduğu takdir yetkisinin kapsamındadır.

Aynı fiilin tekrarı halinde uygulanan idari yaptırımın veya tesis edilecek işlemin ağırlığının değişmesinin amacı; ikinci kez aynı fiili, fiili işleyen kimsenin işlemiş olduğu ilk

fiile göre kusurunun, kanunları ve hukuk düzenini ihlal etme derecesinin daha ağır olmasıdır. Cezanın arttırılması ya da öngörülenden daha ağır sonuçları olan işlem tesisi düşüncesinin altındaki asıl nedenin, ikinci kez aynı fiili işleyen bir kimsenin bu davranışı sürekli hale getirmesinin önüne geçmek ve idari düzenin ihlalini engellemektir.

Ayrıca, hukuka aykırı fiili ilk defa gerçekleştirenlerle aynı hukuka aykırı fiili tekrar gerçekleştirenler, aynı hukuki konumda olmadıklarından, eylemde bulunma sayısına göre faillerin farklı kurallara tabi tutulması ve birden çok gerçekleştirilen eylemler yönünden de eylem sayısına bağlı olarak bir önceki yaptırımdan daha ağır bir yaptırım uygulanması, adil bir dengenin kurulması ve failin ıslah edilerek yeniden topluma kazandırılması amacının bir gereğidir.

Uyuşmazlığa uygulanacak kural irdelendiğinde; 6643 sayılı Kanun'un birinci fıkrası (ç) bendinde düzenlenen "oda bölgesinde sanat icrasından men cezası"nın Kanunda öngörülen cezayı gerektiren fiillerin ilk defa gerçekleşmesi halinde öngörülenden daha ağır bir yaptırıma bağlanmasına yönelik bir düzenleme olduğu, yukarıda da ifade edildiği üzere yasa koyucunun sahip olduğu takdir yetkisi kapsamında kalmakla birlikte; uyuşmazlıkta uygulanacak kuralda yasa koyucu tarafından, Kanun kapsamında "tekerrür hükümlerinin" işletilebilmesi için herhangi bir süre sınırlaması öngörülmediği anlaşılmaktadır.

Bir başka deyişle; eczacıların yaptırıma tabi olan iki veya üç fiili arasında, ıslah etme amacına hizmet eden tekerrür müessesini işlevsiz kılacak kadar çokça uzun bir süre geçmiş olsa dahi, anılan fiil ve hallerin birbirlerine tekerrüre esas alınacağı sonucu doğmaktadır. Zira; kuralda, yaptırıma tabi fiillerin ne kadar süre içerisinde birbirlerine tekerrüre esas teşkil edeceğine dair bir zaman dilimi belirtilmemiştir.

Bu durum ise, Kanun kapsamındaki eczacıların çalışma hayatları boyunca ilanihaye aktif ve artırımlı yaptırıma maruz kalma tehdidi altında bırakmakta olup; kural, bu yönüyle de Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuki güvenlik ilkesiyle bağlantılı hukuki belirliliğe ve 49. maddesinde yer alan çalışma hürriyetine aykırılık oluşturmaktadır.

KARAR SONUCU

Açıklanan nedenlerle;

1. 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanununun 30. maddesinin, Anayasa'nın 2., 7., 38. ve 49. maddelerine aykırı olduğu kanısına ulaşılması nedeniyle Anayasa'nın 152. maddesi gereği Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına,

2. Dosyada bulunan konuyla ilgili belgelerin ve başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı birer örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine, 25/06/2025 tarihinde oybirliği ile karar verildi.”